

دشواری های حرمسرای شاهانه

۲۴ اسفند ۱۳۹۴ ساعت ۲۲:۱۲

داشتن زنان متعدد و نگهداری از آنها در چهاردیواری حرمسرا، با توجه به حسادت‌ها و رقابت‌های میان آنان، شاهان قاجار را با دشواری‌هایی روبرو می‌ساخت. شاه اگرچه در عمل مالک آنها بود و بر آنان حکم می‌راند و از سوی دیگر اگر چه کنترل زنان حرم، توسط خواجه‌ها و چشم و گوش‌های شاه صورت می‌گرفت، اما با این همه، به وجود آمدن درگیری در میان زنان حرم، یک امر اجتناب‌ناپذیر بود و این پدیده، در دسرهایی نیز به وجود می‌آورد.

جوان و تاریخ- حکایت

داشتن زنان متعدد و نگهداری از آنها در چهاردیواری حرمسرا، با توجه به حسادت‌ها و رقابت‌های میان آنان، شاهان قاجار را با دشواری‌هایی روبرو می‌ساخت. شاه اگرچه در عمل مالک آنها بود و بر آنان حکم می‌راند و از سوی دیگر اگر چه کنترل زنان حرم، توسط خواجه‌ها و چشم و گوش‌های شاه صورت می‌گرفت، اما با این همه، به وجود آمدن درگیری در میان زنان حرم، یک امر اجتناب‌ناپذیر بود و این پدیده، در دسرهایی نیز به وجود می‌آورد. از این رو، شاهان قاجار به منظور ایجاد محیط سالم‌تر در اندرون حرمسرا، سرگرمی‌هایی برای زنان متعدد خود ایجاد می‌کردند. از جمله‌ی این تفریحات که از سوی زنان بسیار مورد استقبال قرار می‌گرفت، مراسمی بود که در روز سیزدهم فروردین هر سال اجرا می‌شد. در زمان «فتحعلی‌شاه»، اهل حرم در این روز، در باغ بزرگی که قبلاً قُرُق شده بود، حاضر می‌شدند. پس از مراسم تحویل سال، زنان وسایل سفره‌ی هفت‌سین را با سر و صدا و خنده به یغما می‌بردند. پس از این کار، «غنچه دهن» و «گنجشکی» که هر دو از خدمه‌های حرم بودند، دو کنیز سیاه تنومند، با نام‌های «گل‌عنبر» و «مشک‌عنبر» را به داخل حوض آب می‌انداختند. آن دو در داخل آب با هم کلنجار می‌رفتند و کشتی می‌گرفتند و بقیه نظاره‌گر این صحنه بودند و آنها را تشویق می‌کردند. پس از آن، نوبت «شادباش» می‌رسید و شاه، در میان خانم‌ها پول می‌پاشید. با این کار، غوغایی برپا می‌شد و همه برای برداشتن پول از سر و کول هم بالا می‌رفتند. آنگاه زمانی می‌رسید که شاهزادگان به حضور شاه می‌آمدند تا «آش ماست» مخصوصی را که در آن روز تهیه می‌شد، بخورند. از تفریحات دیگری که در زمان «فتحعلی‌شاه» رواج داشت، همان مسابقه‌ی «نرم‌تنی» بود که قبلاً به آن اشاره کرده‌ایم. شاه دستور می‌داد که پارچه‌ی مقاوم و پلاستیک مانند بزرگی را در سالن قصر پهن کنند و روی آن ابریشم خرد شده بریزند. آنگاه او به زنان خود دستور می‌داد که با پای برهنه روی آن راه بروند. پس از اجرا، به خانم‌هایی که خرده‌ابریشم به پایشان نمی‌چسبید، جایزه داده می‌شد. از تفریحات دیگری که در عصر «ناصرالدین‌شاه» معمول شده بود، بازی «چراغ خاموش کن» بود. در این باره «تاج‌السلطنه» دختر این پادشاه در

خاطراتش چنین می‌نویسد: «پدر من مقصود عظیمی از این بابت داشت. اولاً می‌خواست از داخله‌ی حرمسرا کاملاً مستظهر باشد. دیگر آن که می‌خواست بداند کدامیک از خانم‌ها با هم دشمنی دارند. این بهترین وسیله برای فهم این کار بود. این بازی عبارت بود از خاموش کردن چراغ و زنان در تاریکی حکم قطعی در آزادی داشتند تا با یکدیگر برخورد کنند، همدیگر را کتک زده یا ببوسند و وقتی چراغ روشن می‌شد، هر کس به همان صورت که بود، دیده می‌شد. در پایان کار مجروحین مورد الطاف ملوکانه قرار می‌گرفتند و اشخاصی که لباسشان پاره و بی‌مصرف شده بود با اعطای پول لباس، سرفراز می‌شدند.» مجالس شب‌نشینی نیز همه هفته از سوی شاه برقرار می‌شد. در غروب، زنان برای گردش در باغ، آماده می‌شدند که معمولاً بزمی نیز پس از آن فراهم می‌شد. شرکت در کلیه‌ی اعیاد ملی، مذهبی و عزاداری‌ها نیز از جمله‌ی تفریحات زنان اندرون به حساب می‌آمد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۲۱۰۳/شاهانه-حرمسرا-په-دشوار-۲۲۱۰۳>